

Natuurtoets

“Brediuslocatie”

**Stadsdeel West
Gemeente Amsterdam**

- **Aanvullend onderzoek**

Rapport
01/313 AFO Advisering & Onderzoek

Titel en subtitel
Natuurtoets "Brediuslocatie"
Stadsdeel West
Gemeente Amsterdam

- *Aanvullend onderzoek*

Auteur(s)
drs. A. H. Swaan

Opdrachtnemer
AFO Advisering & Flora- en faunaOnderzoek
Limmerweg 46
1935 AM Egmond-Binnen

www.afo-onderzoek.nl
e-mail: info@afo-onderzoek.nl

Opdrachtgever:
Stadsdeel West

Datum publicatie: December 2019

© **AFO Advisering & Flora- en fauna Onderzoek**, 2019

Niets uit deze rapportage mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van AFO en de opdrachtgever openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, websites etc..

Natuurtoets

“Brediuslocatie”

Stadsdeel West Gemeente Amsterdam

- Aanvullend onderzoek

Rapportage: A. H. Swaan

AFO Advisering & Onderzoek
Rapport 01/313

Heiloo, december 2019

Inhoudsopgave:

SAMENVATTING	3
1 INLEIDING	5
2 TOETSINGSKADER	5
3 LEESWIJZER	6
4 ONDERZOEKSGEBIED: GLOBALE BESCHRIJVING	7
5 PLANLOCATIE & ONDERZOEKSDOEL	8
5.1 INLEIDING	8
5.2 AANLEIDING AANVULLEND ONDERZOEK	8
5.3 BESTAANDE SITUATIE	8
5.4 VOORGENOMEN ONTWIKKELING	10
6 AANVULLEND VELDONDERZOEK	12
6.1 VLEERMUISONDERZOEK	12
6.1.1 <i>Inleiding</i>	12
6.1.2 <i>Materiaal & methoden</i>	12
6.1.3 <i>Resultaten veldonderzoek</i>	13
6.1.4 <i>Conclusie aanvullend vleermuisonderzoek</i>	19
7 EFFECTBEOORDELING	21
7.1 INLEIDING	21
7.2 VASTE VERBLIJFPLAATSEN	21
7.3 Vlieg- of migratieroute	21
7.4 CONCLUSIE	23
8 CONCLUSIE NATUURWET- EN REGELGEVING	23
8.1.1 <i>Wet natuurbescherming</i>	23
9 AANVULLEND ADVIES	24
10 LITERATUUR/BRONNEN	25
BIJLAGE 1 : FOTO-IMPRESSIE PLANLOCATIE EN OMGEVING	

Samenvatting

➤ Inleiding

- Voor een planlocatie aan de rand van dichtbebouwd stedelijk gebied in Amsterdam (stadsdeel West) werd 2016 een Natuurtoets verricht. In 2017 kreeg deze Natuurtoets een update als gevolg van de gewijzigde natuurwetgeving (Swaan 2017). De aanleiding om een aanvullend onderzoek te verrichten kwam voort uit de aanbevelingen uit voornoemde rapportage, tezamen met de inmiddels meer concreet geworden inrichtingsplannen van zowel het gebouwencomplex als de buitenruimte rond de bouwlocatie.
- De opdrachtgever voor dit aanvullende onderzoek was Stadsdeel West Gemeente Amsterdam.
- Het aanvullende onderzoek, waar de voorliggende rapportage betrekking op heeft, richtte zich op twee onderdelen die van belang werden geacht in het licht van de Wet natuurbescherming. Bij beide stonden de negatieve effecten van de ontwikkeling op vleermuizen centraal. Mogelijk traden er negatieve effecten op die door de meest recente inrichtingsplannen niet meer op de voorhand uitgesloten konden worden.
- Allereerst zou met het aanvullende onderzoek duidelijk moeten worden of het bouwvolume en de vorm van het toekomstige gebouwencomplex geen nadelige gevolgen zou hebben op vaste verblijfplaatsen van vleermuizen indien deze zich zouden bevinden in de bestaande gebouwen aan de Zaanstraat, direct tegenover de planlocatie. Als tweede was inmiddels duidelijk geworden dat niet geheel kon worden uitgesloten dat de bomen en struiken langs het talud van het spoorwegemplacement gehandhaafd konden worden. Daarmee werd onderzoek naar deze zone noodzakelijk om, zoals in de reeds verrichtte Natuurtoets werd aangegeven, deze zone mogelijk door vleermuizen als een zogeheten vlieg- of migratieroute zou kunnen worden gebruikt.
- Zowel vaste verblijfplaatsen als vlieg- en migratieroutes van vleermuizen zijn wettelijk beschermd in de Wet natuurbescherming, en daarmee van belang bij de voorgenomen ontwikkeling.

➤ Aanvullend onderzoek

Uitvoering

- September 2018 werd gestart met het aanvullende veldonderzoek. Het veldonderzoek werd najaar 2019 afgerond. Het onderzoeksgebied besloeg de daadwerkelijke planlocatie, een zone rond de planlocatie en een deel van de aangrenzende woonwijk.

Resultaten

- *Vaste verblijfplaatsen*
 - In de aangrenzende woonwijk werden meerdere vaste verblijfplaatsen aangetroffen van de vleermuizen. Dit betrof in alle gevallen zogeheten paarterritoria van de Gewone dwergvleermuis. Er werden geen kolonieverblijfplaatsen aangetroffen van deze soort.
 - Ook op het tegenover de planlocatie gelegen deel van de Zaanstraat bevond zich zeker één paarterritorium van de Gewone dwergvleermuis. De resultaten geven aan, dat deze waarschijnlijk als een onderdeel van een territorium moet worden beschouwd dat zich verder uitstrekte tot in de binnentuinen van het aan de Zaanstraat gelegen woonblok.
 - De feitelijke planlocatie (locatie nieuwbouw) maakte geen onderdeel uit van deze territoria.
- *Vlieg- of migratieroutes*
 - De resultaten van het onderzoek wijzen op het gebruik van de zone langs het spoortalud als vlieg-of migratieroute door de Gewone dwergvleermuis. Het betreft echter geen grote aantallen die werden waargenomen, maar dát deze zone door de soort gebruikt wordt om zich over grotere afstand te verplaatsen is duidelijk.

➤ Effectbeoordeling

- *Vaste verblijfplaatsen*
 - Er wordt door de plaatsing van het gebouwencomplex (fysiek) geen direct negatief effect verwacht op de waargenomen vaste verblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis. Een conflictsituatie met de Wet natuurbescherming doet zich hier niet voor.

-
- *Vlieg- of migratieroutes*
 - Niet uitgesloten kan worden dat het verwijderen van de bomen en struiken langs het spoortalud negatieve gevolgen heeft voor de Gewone dwergvleermuis. Dit kan een indirect negatief effect hebben op het aantal paarterritoria in de aangrenzende woonwijk.
 - **Natuurwet- en regelgeving**
 - De conclusie ten aanzien van het belang van de geconstateerde vlieg- of migratieroute leidt tot de conclusie dat niet uitgesloten kan worden dat de Wet natuurbescherming wordt overtreden indien de bomen en struiken langs het talud van het spooreplacement op zodanige verdwijnen dat deze zone zijn functionaliteit als vlieg- of migratieroute verliest. De onderzoeksresultaten geven aan dat er mogelijk wettelijk gezien sprake is van een “essentiële vliegroute”. In ieder geval kan dit met de verkregen onderzoeksresultaten niet worden weerlegd. Een “essentiële vliegroute” heeft een beschermde status in de Wet natuurbescherming.
 - Indien de nu aaneengesloten verbindende groene zone langs het talud door de kap wordt aangetast in zijn functionaliteit dient een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd
 - Indien deze ontheffing wordt verkregen kan een daaraan gekoppelde voorwaarde zijn, dat een alternatieve migratie- of vliegroute dient te worden gecreëerd, zodat de verbinding tussen de zuidelijke en noordelijk gelegen groene zones zonder onderbrekingen in stand blijft.
 - Behoud van de functionaliteit van de relatief smalle verbindende groenzone voor vleermuizen - waarmee een ontheffingsaanvraag kan worden vermeden - heeft zodoende een duidelijke meerwaarde.
 - **Aanvullend advies**
 - In deze rapportage zijn tot slot enkele aanvullende adviezen opgenomen die zich richten op de inrichting in relatie tot de ecologie, en de natuurwetgeving tijdens de bouwfase.

1 Inleiding

In opdracht van Stadsdeel West werd door AFO een aanvullend onderzoek verricht in het kader van een Natuurtoets. Deze aanvullende toetsing aan de Wet natuurbescherming leek verstandig uitgaande van de inmiddels concretere invulling van voorgenomen ontwikkeling. Reeds in 2009 had een eerste toetsing plaatsgevonden. In 2016 vond er een actualisatie plaats van dit onderzoek en in 2017 onderging deze een nieuwe update, waarbij beoordeeld werd in hoeverre de eerder verrichte toetsing nog voldeed aan de eisen van de destijds nieuwe Wet natuurbescherming. In 2018 werd besloten een aanvullend onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van vleermuizen en het mogelijke gebruik van een groenzone langs de zuidwestgrens van het plangebied.

Doel van een Natuurtoets is primair een waardering te verkrijgen van de planlocatie wat betreft de (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna en/of de aanwezigheid van beschermd leefgebied van soorten. Vervolgens dient duidelijk te worden wat de invloed van een project of ontwikkeling is op de eventueel aanwezige beschermde natuurwaarden. Dit in relatie tot natuurwet- en regelgeving, die zowel betrekking kan hebben op gebiedsbescherming als soortbescherming. Als eerste stap bij een Natuurtoets wordt veelal een QuickScan-onderzoek verricht. Hierbij wordt de projectlocatie kort onderzocht en mogelijke effecten van het project op aanwezige of mogelijk aanwezige natuurwaarden worden beoordeeld. Op basis hiervan kan mogelijk reeds worden vastgesteld in hoeverre een project of ruimtelijke inrichting in strijd is met de natuurwet- en regelgeving, of mogelijk zou kunnen zijn. Bij het QuickScan-onderzoek dient daarnaast duidelijk te worden of het verzamelen van meer informatie noodzakelijk is om de effecten goed te kunnen beoordelen. Dit kan een aanvullend veldonderzoek zijn. Daarnaast kunnen de resultaten van de QuickScan ook reeds aanleiding zijn het project of een ruimtelijke ontwikkeling op bepaalde punten bij te stellen. Bijvoorbeeld een aanpassing aan het ontwerp, en/of van activiteiten die hiermee samenhangen zoals de planning van de werkzaamheden. Uiteindelijk dient bij een Natuurtoets afdoende informatie beschikbaar te zijn om een correcte eindbeoordeling te kunnen maken van de effecten op beschermde natuurwaarden, waarbij ook beoordeeld moet worden of vergunningverlening of ontheffing in het kader van de natuurwet- en regelgeving aan de orde is.

2 Toetsingskader

Voor de planontwikkeling werd 2017 reeds een actualisatie van de Natuurtoets 2016 uitgevoerd. Hierin kwam naar voren dat de Wet natuurbescherming in het kader van soortbescherming het toetsingskader vormde. Het aanvullende onderzoek wordt eveneens verricht in het kader van de soortbescherming die opgenomen is in deze wetgeving.

3 Leeswijzer

In deze rapportage wordt de volgende indeling gehanteerd:

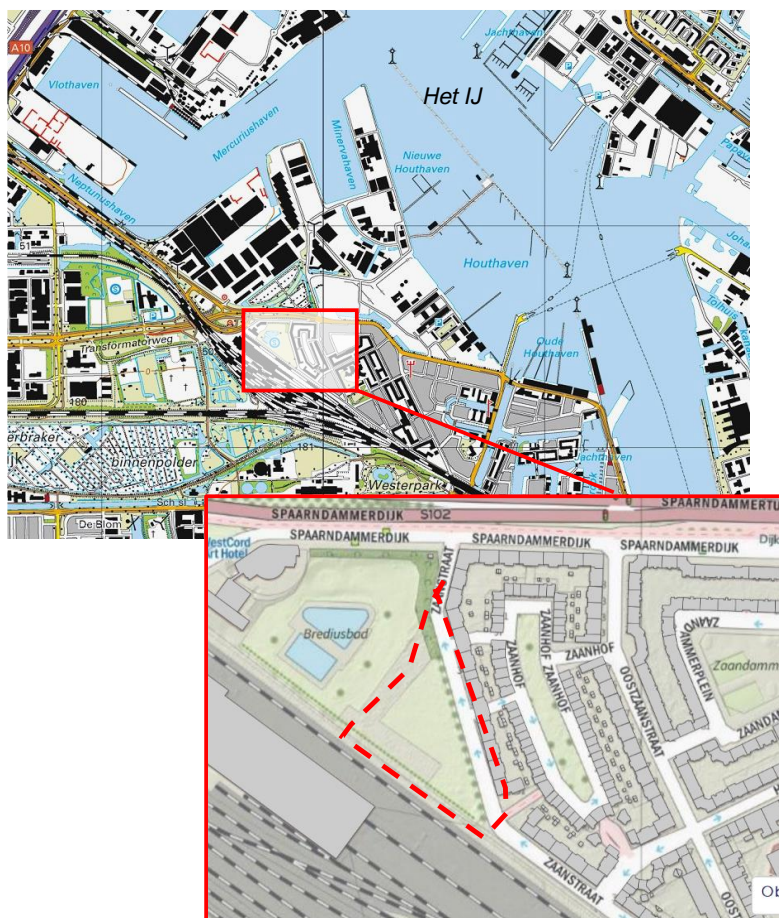
- A. Beschrijving van de planlocatie en van de voorgenomen ontwikkeling.
- B. Relevante wet- en regelgeving: vaststellen toetsingskader
- C. Aanvullend onderzoek: methode en resultaten
- D. Effectbeoordeling
- E. Conclusie met betrekking tot de Natuurwet- en regelgeving
- F. Aanvullend advies

4 Onderzoeksgebied: globale beschrijving

De planlocatie ligt in het noordwestelijke deel van de stad Amsterdam. Het betreft een momenteel al enige jaren braakliggend terrein van circa 4 hectare, dat zich aan de buitenrand van het westelijke deel van het woongebied de Spaardammerbuurt bevindt. Aan de noordwestzijde grenst deze planlocatie, die driehoekig van vorm is, aan het openluchtzwembad Het Brediusbad. De Zaanstraat en de hieraan gelegen bebouwing vormt aan de oostzijde de grens met het plangebied. Het zuidwestelijke deel van de planlocatie grenst aan een groot spooreplacement.

Mede door de ligging aan de buitenrand van het dicht bebouwde deel van de stad, zijn er in de directe omgeving relatief veel groene elementen: plantsoen, buitenruimte zwembad, begeleidende bomen spoorwag etc.. Hoewel de oostelijke gelegen woonwijk grotendeels uit verhard oppervlakte bestaat, zijn ook hier enkele plantsoenen aanwezig, en er liggen (groene) binnentuinen tussen de huizenblokken.

Verder naar het noorden ligt op circa 200 meter afstand, en na de verkeerweg de Spaardammerdijk, het volkstuintcomplex Zonnehoek. Nog verder noordelijk liggen de Houthavens en het IJ. De Houthavens en het aangrenzende deel, een in het recente verleden nog tot het bedrijfsdeel van het havengebied behorend gebied, ondergingen - en ondergaan - grote veranderingen. Dit betreft woningbouw en herinrichting van de buitenruimte. Westelijk van het plangebied liggen enkele grotere groene gebieden. Deze zijn van de planlocatie gescheiden door het hier aanwezige brede spoorwegemplacement. Op circa 200 meter afstand van de planlocatie liggen in deze richting: een open, parkachtig landschap met veel sloten, een begraafplaats, en vervolgens een zeer groot volkstuintcomplex.

Figuur 1. Ligging van de planlocatie. De onderbroken lijn binnen de inzet geeft de globale begrenzing aan van de planlocatie. Bewerkte topografische kaart © 2019 Topografische Dienst Emmen/PDOK (grid: kilometerhokken).

5 Planlocatie & onderzoeksdoel

5.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt als eerste de achterliggende reden voor het aanvullend onderzoek verder verduidelijkt. Vervolgens wordt de planlocatie meer in detail besproken, waarbij zowel de bestaande situatie als de voorgenomen toekomstige ontwikkeling beschreven wordt.

5.2 Aanleiding aanvullend onderzoek

Tijdens het verloop van de planontwikkeling over de periode 2015 - 2019 werden meerdere aspecten van de inrichting van de ruimte op en rond de planlocatie bekend. Dit leidde tot het inzicht dat, anders dan voorheen gedacht, een aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen op de planlocatie noodzakelijk werd. Het bouwvolume en de hoogte van het wooncomplex dat toegewezen was aan de planlocatie vormde daarbij de eerste aanleiding. De achterliggende reden hiervan was, dat voor vleermuizen er mogelijk een fysieke barrière zou kunnen ontstaan als deze de bestaande tegenover de planlocatie gelegen bebouwing aan de Zaanstraat als verblijfslocatie zouden benutten. Een tweede reden voor aanvullend onderzoek was, dat duidelijk werd dat mogelijk een groot deel van de aanwezige bomen binnen en aan de rand van het plangebied zou moeten verdwijnen. Dit als gevolg van ruimte benodigd voor de benodigde infrastructuur rond het gebouwencomplex, zowel boven- als ondergronds.

5.3 Bestaande situatie

Het middendeel van het circa 4 hectare grote terrein is geheel open en inmiddels voor een groot deel begroeid met hoog opgaande grassen en kruiden (zie foto 1). Nabij alle grenzen van de planlocatie met het aangrenzend terrein staan enkele bomen en/of is struweel aanwezig. Langs de Zaanstraat (oostzijde) is dit een enkele rij bomen die de straat begeleiden. Deze staan hier dan ook met een onderling relatief grote tussenruimte. Op de grens met het Brediusbad staat aan de westzijde een enkele solitaire boom, verder is een geheel begroeid scheidingshek en opgaand struweel aanwezig.

Foto 1. *Zicht op de zuidwestelijke randzone planlocatie, waar deze grenst aan het spooreplacement.*

Figuur 2. Luchtfoto uit 2018 van planlocatie en directe omgeving, waarbij de randbeplanting goed zichtbaar is. De grens van de feitelijk planlocatie is aangegeven met de onderbroken lijn. Bewerkte luchtfoto Kadaster, Emmen/PDOK.

Aan de oostzijde van deze grens met het buitenbad, staan nabij de Zaanstraat meerdere bomen bijeen. Deze maken onderdeel uit van een klein bosplantsoen, dat parallel aan de Zaanstraat verder naar het noorden doorloopt tot de Spaarndammerdijk. Het kroondak van de hier aanwezige bomen is vrijwel geheel aaneengesloten.

Ook aan de zuidoostzijde van het plangebied staat een aantal bomen groepsgewijs bijeen, in de ruimte tussen de Zaanstraat en het spoortalud die op deze locatie dichterbij elkaar komen. Langs de zuidwestgrens van het plangebied, langs het spoortalud, staan eveneens bomen en hoog opgaand struweel. Tezamen vormt dit een groene lintvormige zone langs het spoortalud. Enkele van de grootste bomen die onderdeel uitmaken van deze zone staan achter een aanwezig scheidingshek op het aangrenzende terrein van ProRail. Langs het hek staan diverse kleinere bomen en struiken (o.a. vogelkers en Hazelaar), waarvan een deel in de loop der jaren ook door en rond het hek is gegroeid. Iets verder van deze grens af staan eveneens enkele kleine bomen. Deze zijn nog vrij jong, meestal afkomstig uit spontane opslag (Schietwilg). Op een enkele plek staan aangeplante, lage (fruit)boompjes eveneens meer in de periferie van het terrein, op een locatie waar door buurtbewoners meerdere kleine tuintjes werden ingericht. Deze aangelegde tuintjes zijn in samenspraak met de gemeente sinds 2018 niet meer in gebruik, en zijn zodoende inmiddels begroeid geraakt met grassen en ruigtekruiden.

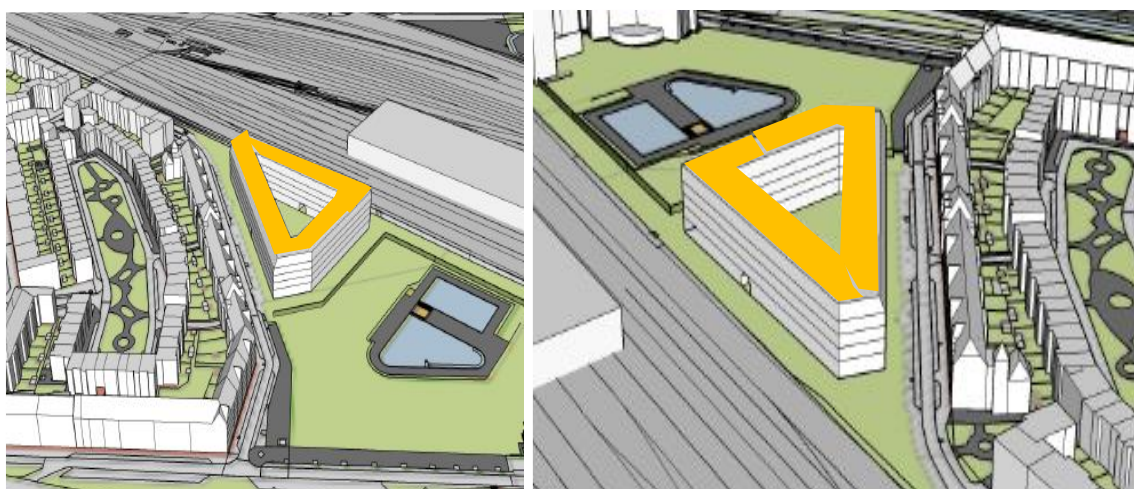

Foto 2. De planlocatie vanaf het noordelijke deel kijkend richting het zuiden. Links de huizen aan de Zaanstraat.

5.4 Voorgenomen ontwikkeling

Gebouwencomplex

Op de planlocatie zal een gebouwcomplex worden gerealiseerd. In het bestemmingsplan is op hoofdlijnen de globale vormgeving, het bouwvolume en de bestemming vastgelegd. Het gebouwencomplex heeft een driehoekige vorm met open binnenruimte. Deze binnenruimte heeft aan twee zijden via een onderdoorgang (poort) een open verbinding met de omgeving. De maximale goothoogte van het gebouw is 13 meter en de maximale gebouwhoogte 17 meter. Het gebouw heeft grotendeels een woonbestemming, inclusief ruimte voor beroepsuitoefening “aan huis” en maatschappelijke en culturele voorzieningen. Naast de in het bestemmingplan nader gespecificeerde randvoorwaarden staat het de toekomstige ontwikkelaar vrij een verdere architectonische invulling te geven aan het gebouwencomplex.

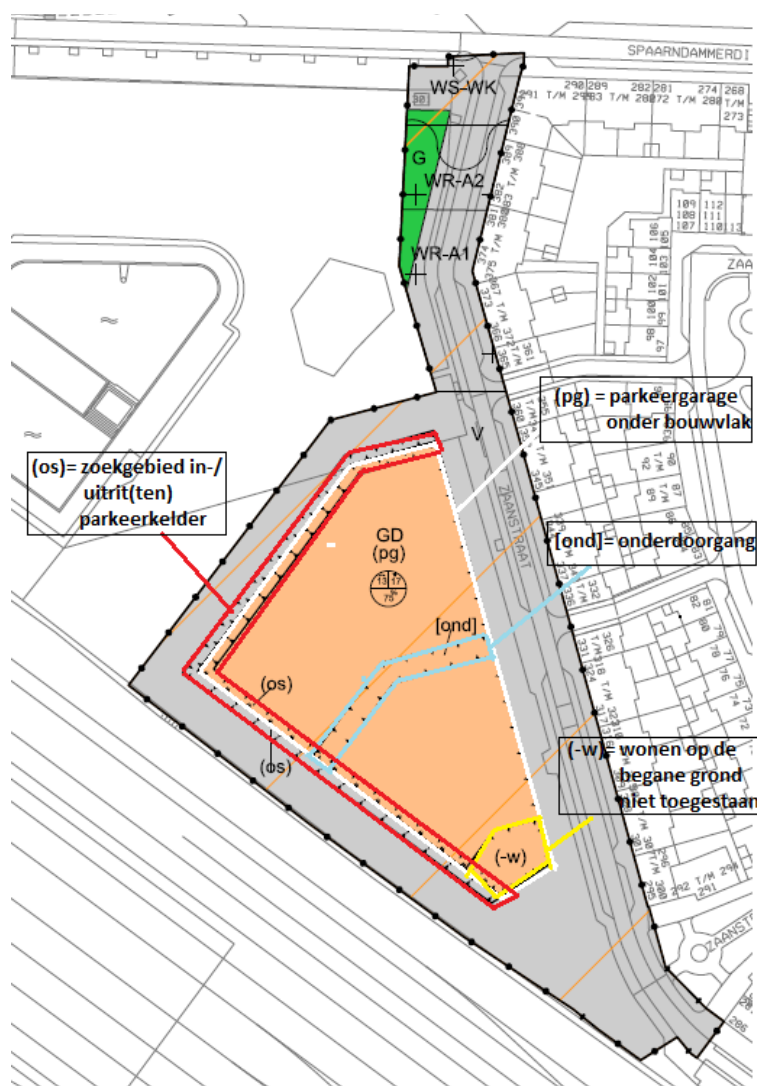

Figuur 3. De positionering en globale vorm (artist's impression) van het gebouwencomplex dat ter onderscheid in deze figuur een oranje bovendeel heeft. Links aanblik vanuit het noorden met het Brediusbad op de voorgrond, rechts aanblik vanuit het zuiden waarbij het spooremplacement de voorgrond vormt. Bron: Bewerkte verbeelding, Gemeente Amsterdam.

Groen

Vast staat dat het “bomenplantsoen”, dat vanaf de noordgrens van de planlocatie doorloopt naar de Spaarndammerdijk, voor een deel behouden blijft maar aan de zuidzijde waarschijnlijk wel wordt verkleind. De groene invulling van de ruimte rond het gebouwencomplex is grotendeels nog open. De binnenruimte van het wooncomplex zal in ieder geval een groene invulling krijgen. Het dak en de binnen-gevels worden genoemd als mogelijkheid om een groener karakter te versterken.

De aanleg van infrastructuur rond het gebouw maakt het onzeker of en waar in de randzone bomen behouden kunnen blijven. Duidelijk is dat door de voorgenenomene bebouwing een groot deel van het nu geheel groene open karakter van de planlocatie zal verdwijnen.

De Groen heeft een positief effect op het stadsklimaat (temperatuur, wind, beleving) en kan effectief zijn in het (tijdelijk) bergen van regenwater. Het draagt in belangrijke mate bij aan de leefbaarheid en het klimaatbestendig maken van de stad. Het is belangrijk hoogwaardig groen toe te passen. Het groen moet aantrekkelijk zijn, bijdragen aan de biodiversiteit en bruikbaar en toegankelijk zijn. Dit kan in de vorm van tuinen, binnenterreinen, gevels en daken. Uitgangspunt is het behoud van zoveel mogelijk bestaande bomen in het plangebied of compensatie en verplanting als mogelijk. (Tekst bestemmingsplan Bredius)

Figuur 4. Plattegrond van de toekomstige situatie. Het grondvlak van het gebouwencomplex is oranje weergegeven. Verder is de in ieder geval te behouden groenzone aan de noordzijde aangegeven. Op het grijze deel staat de invulling van “groen” in de openbare ruimte nog open. Bron: Bestemmingsplan Bredius (vastgesteld september 2019).

6 Aanvullend veldonderzoek

6.1 Vleermuisonderzoek

6.1.1 Inleiding

Het onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen en het mogelijke gebruik van de planlocatie en de directe omgeving door deze soortgroep kende twee belangrijke doelen. Als eerste richtte het onderzoek zich op de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Dit spitste zich toe op Zaanstraat, omdat naar verwachting hier potentiële verblijfsmogelijkheden waren in de vorm de gebouwen. Hoewel de kans van verblijfplaatsen in de aanwezige bomen op en in de direct nabijheid klein geacht werd, zijn deze eveneens in het onderzoek meegenomen. De bomen die na een onderzoek naar de aanwezigheid van holten en scheuren hiertoe aanleiding gaven werden daarbij specifiek bezocht. Het tweede doel was te onderzoeken of de bomen en struiken die een lijnvormig groen element vormen langs het spoortalud door vleermuizen gebruikt worden als vlieg- of migratieroute (zie voor locatie-aanduiding fig. 2). Dit deel van het onderzoek was immers relevant geworden nu niet meer zeker was of deze beplanting behouden kon blijven.

Het veldonderzoek werd gestart september 2018 en beëindigd najaar 2019. Reden om het onderzoek deels in al 2018 te laten starten was om gelet op de verdere procedure van de ontwikkeling zo vroeg mogelijk over de eerste resultaten te kunnen beschikken, ook al was duidelijk dat deze slechts een onderdeel van het gehele onderzoek zouden vormen.

6.1.2 Materiaal & methoden

Materiaal. Waarnemingen werden verricht met behulp van batdetectoren, waarbij minimaal één batdetector aanwezig was waarmee digitale (time expansion)opnamen konden worden vastgelegd en bewaard op een recorder. Met deze digitaal geregistreerde geluidswaarnemingen kon zo nodig later, met behulp van computersoftware, de soort nauwkeuriger worden bepaald of worden geverifieerd (sonogram). Soms werden zaklampen gebruikt om visuele waarnemingen te verrichten, en bij gunstige lichtomstandigheden leverden visuele waarnemingen zonder enig hulpmiddel eveneens aanvullende informatie op.

Weersomstandigheden. Er werd uitsluitend geïnventariseerd indien de weersomstandigheden activiteiten van vleermuizen niet beperkten, dus niet bij harde wind (> 4 Bft) of (substantiële) regenval binnen een belangrijk deel van de inventarisatieperiode. Het vleermuisprotocol 2017 vormde hierbij de leidraad.

Methode/werkwijze. De verrichte onderzoeksinspanning en gehanteerde onderzoeksperioden vonden plaats volgens de richtlijnen van “het vleermuisprotocol 2017”. De standaardinventarisaties werden door twee personen uitgevoerd. De onderzoeklocatie werd voor het zoeken naar mogelijke verblijfplaatsen tijdens de veldbezoeken regelmatig geheel “doorlopen”, waarbij twee onderzoeker, op een korte drinkpauze na, continu actief waren in het gebied. Voor het verkrijgen van informatie over het gebruik van de randzone langs het spoortalud als migratieroute werd door twee onderzoekers op twee locaties langs deze zone gepost, waarbij portofoons gebruikt werden om tussen de onderzoekers direct informatie over waarnemingen uit te wisselen.

Tabel 1 *Overzicht data & onderzoeksinspanning veldonderzoek vleermuizen*

<i>Datum</i>	<i>Periode</i>	<i>Duur</i>	<i>Doel</i>
13 sep. 2018	avond-nacht	22:45: 00:50	verblijfplaatsen
28 sep. 2018	avond-nacht	22:50 - 23:20	verblijfplaatsen
5 okt. 2018	avond- nacht	20:56 - 23:05	verblijfplaatsen
22 juni 2019	avond-nacht	22:15 - 00:15 0:20 - 02:05	verblijfplaatsen & migratieroute
16 juli 2019	ochtend	04:00 - 05:35	verblijfplaatsen
3 aug. 2019	nacht	00:05 - 01:55	verblijfplaatsen
31 aug. 2019	nacht	22:00 - 00:15 00:15- 01 55	verblijfplaatsen & migratieroute

6.1.3 Resultaten veldonderzoek

In deze paragraaf worden de resultaten van het onderzoek per veldbezoek beschreven. De belangrijkste waarnemingen zijn daarbij op kaart aangegeven. De onderzoeksresultaten zijn verder opgedeeld in onderzoekresultaten naar de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen (2018 & 2019), en onderzoekresultaten naar de mogelijke aanwezigheid van de vlieg- of migratieroute langs het spoortalud (2019)

➤ **Onderzoek najaar 2018**

- **Onderzoek verblijfslocaties**

Het onderzoek richtte zich op de mogelijke aanwezigheid van vaste verblijfslocaties. Het najaar vormt voor veel vleermuissoorten de paartijd. In deze periode worden zogeheten paarterritoria ingenomen door de mannelijke dieren.

13 september *Tijd: 22:45: 00:50. Temp. (start) 15 °C, licht tot onbewolkt, wind NW: 0-1 Bft.*

Het onderzoeksgebied werd door twee personen al lopend onderzocht, waarbij meerdere “ronden” door de onderzoeklocatie werden gemaakt, en steeds het gehele terrein werd bestreken.

Op diverse locaties werden Gewone dwergvleermuizen aangetroffen die al vliegend een zogeheten werfroep ten gehore brachten. In totaal was dit op vijf locaties het geval (zie fig.5). In twee gevallen was een exemplaar bij herhaling op een locatie hoorbaar (meerdere waarnemingen op nagenoeg dezelfde plek). Dit betrof de twee meest zuidelijk op deze kaart aangegeven locaties. Bij de drie noordelijke locaties werd soms wel, soms geen roepende Gewone dwergvleermuis aangetroffen.

Het gebied dat de vleermuizen al vliegend bestreken was bij benadering vast te stellen door als onderzoeker te verplaatsen, waar te nemen of de vleermuis daarbij nog waarneembaar was, dan wel de kracht van het signaal in sterkte afnam. Bij de vleermuizen die werden waargenomen in de binnentuinen was de mogelijkheid te “verplaatsen” zeer beperkt door de aanwezigheid van schuttingen die de tuinen afscheiden van de openbare weg. De op kaart aangegeven grootte van de

territoria is hier dus vrijwel zeker kleiner dan het daadwerkelijke gebied dat bestreken werd. Een waarnemingen van een roepend exemplaar in de binnentuin nabij de noordelijke doorgang Zaanhof - Zaanstraat werd nooit gelijktijdig gedaan met een waarneming van een roepend dier in de Zaanstraat ter hoogte van deze doorgang. De indruk bestond dan ook dat het exemplaar dat roepend rondvloog in de Zaanstraat hetzelfde exemplaar was als werd waargenomen in de achterliggende tuin. De exemplaren die in de Zaanstraat werden waargenomen vlogen op deze locatie in de vorm van een "ellips", overeenkomend met de breedte van de straat inclusief trottoirs. In het geval van de waarneming op het meest noordelijke deel van de Zaanstraat leek dit een logisch gevolg te zijn van de daar aanwezige vrij smalle open ruimte: oostzijde begrensd door het woonblok, en westzijde door een dicht bladerdek van de hier aanwezige groenstrook. Deze laatst genoemde fysieke barrière was er niet voor het iets verder zuidelijk waargenomen rondvliegend exemplaar, dat immers tegenover het open terrein vloog. Maar vastgesteld werd dat dit exemplaar desondanks niet over dit open terrein vloog.

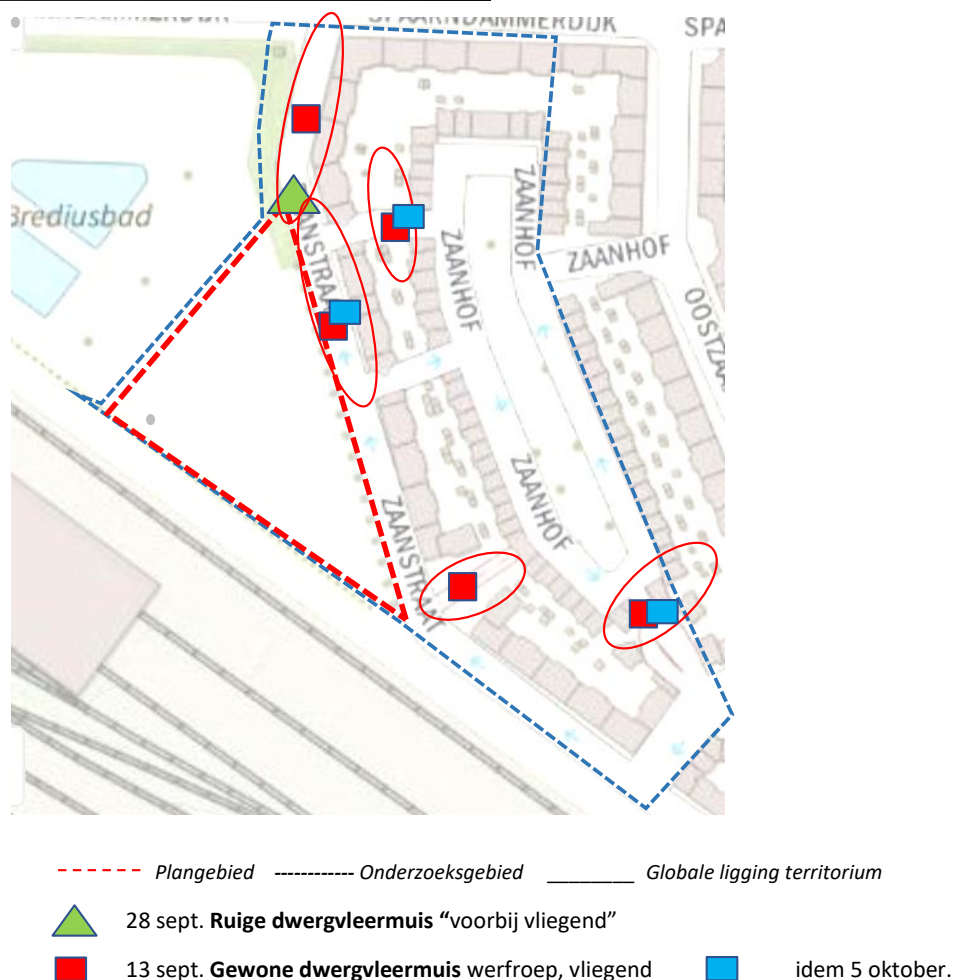
Er werden geen andere soorten waargenomen. Op andere delen van de planlocatie werden uitsluitend kort overvliegend exemplaren van deze soort waargenomen.

28 september *Tijd: 22:50 - 23:20 9 - 8 °C, half tot zwaarbewolkt, wind: NO 2 Bft.*

Er werd tijdens dit bezoek slechts één korte inventarisatie-ronde uitgevoerd. Daarbij werd slechts één korte waarneming gedaan van een langs vliegende Ruige dwergvleermuis. Dit beperkt aantal waarnemingen versterkte de reeds aanwezige gedachte dat de lage en snel verder dalende temperatuur op deze avond niet geschikt was voor de Gewone dwergvleermuis om gedrag te vertonen dat representatief was in de paartijd. De inventarisatie werd dan ook voortijdig afgebroken en noodgedwongen naar een latere datum verplaatst met geschiktere temperaturen.

5 oktober *Tijd: 20:56 - 23:05 Temp. (start) 13 °C, half zwaar bewolkt, wind: ZO 1-2 Bft.*

Op 3 locaties binnen het onderzoeksgebied werd een territorium van de Gewone Dwergvleermuis aangetroffen (werfroep, vliegend). Op andere delen werden uitsluitend kort een overvliegend exemplaar van deze soort waargenomen. De waarnemingslocaties zijn aangeven op de kaart van figuur 5. Korte waarnemingen van de Gewone dwergvleermuis (overvliegend) werden verspreid over de gehele onderzoeklocatie gedaan. Er werden geen andere soorten waargenomen.

Figuur 5. Overzicht belangrijkste waarnemingen najaar 2018

➤ Onderzoek 2019

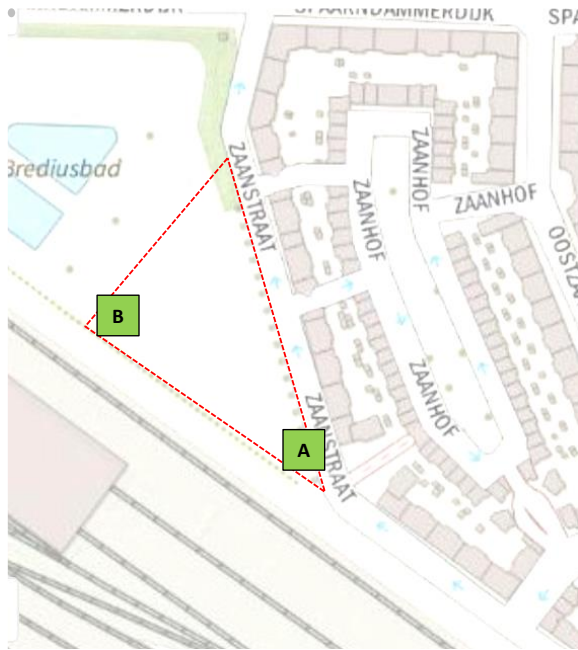
• Onderzoek vlieg- of migratieroute

Een deel van het onderzoek richtte zich op het mogelijke gebruik van de groenzone langs het spoortracé als vlieg- of migratieroute. Eén waarnemer bevond zich tijdens dit onderzoek aan de zuidzijde van de planlocatie, de tweede waarnemer bevond zich aan de noordzijde van de planlocatie (zie fig. 6). Er werd tijdens twee avonden/nachten onderzoek verricht.

22 juni Tijd: 22:15 - 00:15 Temp. (start) 17 °C, onbewolkt, wind: 0-1 Bft.

Met waarnemen werd gestart rond de schemertijd, in dit geval 22:15. Indien vleermuizen gebruik zouden maken van deze zone als “route” tussen de verblijfslocatie en foerageergebied, was de verwachting in dit seizoen dat vanaf de schemertijd vleermuizen dan zeker hier langs zouden vliegen. Immers, in deze periode vliegen vleermuizen vanaf dit tijdstip voor het eerst uit om te gaan foerageren en mogelijk aanwezige kolonieverblijfplaatsen in de bredere omgeving zouden dit effect kunnen versterken.

Om 22:32 werd op de zuidelijke locatie de eerste Gewone dwergvleermuis waargenomen, zowel met de batdetector als visueel. Het exemplaar bleef gedurende ruim een kwartier foeragerend op/rond deze locatie aanwezig. Voor de noordelijke locatie was de eerste waarneming 22:35. Eveneens een op wat grotere afstand foeragerend exemplaar. Er werden deze waarnemingsperiode op de

Figuur 6. De planlocatie met de waarnemingslocaties A & B gebruikt bij het onderzoek "migratieroute".

noordelijke locatie in totaal **16** waarnemingen gedaan van kort overvliegende exemplaren van de Gewone dwergvleermuis. Daarnaast werden enkele waarnemingen gedaan van dieren die voor een langere tijd foeragerend aanwezig waren. Op de zuidelijke waarnemingslocatie bedroeg het aantal korte waarnemingen **20**. Van deze waarnemingen waren er **7** op beide locaties vrij direct op elkaar volgend. Dat wil zeggen, binnen circa 20 seconden na melding via de portofoon van een waarneming op de ene locatie, werd de waarneming ook op de andere locatie gedaan. Er waren twee waarnemingen die wat tijd betreft buiten deze range vielen, maar nog wel binnen een minuut van elkaar lagen. Deze zijn niet in het totaal meegenomen. Van de **7** waarnemingen die vrijwel zeker duiden op het volgen van de bomen en struiken langs het spoortalud, waren er **3** van zuid richting noord, en **4** van noord naar zuid. De meeste waarnemingen van zuid naar noord (2 van de 3) werden geclusterd gedaan rond 23:00, de meeste waarnemingen van noord naar zuid (3 van 4) waren geclusterd rond 0:00.

31 aug Tijd: 22:00 - 00:15. Temp. (start) 17 °C, half tot zwaar bewolkt, wind: 0-2 Bft.

Het waarnemen werd gestart rond 22:00. Wederom werden de waarnemingen verricht vanaf de locaties A en B (fig. 6), en werd er wederom gebruik gemaakt van portofoons voor direct onderling contact tussen de waarnemers. Door de waarnemer op locatie A (zuid) werden **18** korte waarnemingen gedaan van een overvliegende Gewone dwergvleermuis. Op locatie B werden **9** waarnemingen gedaan van een overvliegende Gewone dwergvleermuis. Er werden **7** waarnemingen gedaan die duiden op exemplaren die langs de zone van het spoortalud vlogen. Van deze **7** waarnemingen vlogen er **5** van zuid naar noord en **2** van noord naar zuid. Deze laatste 2 waarnemingen waren beide tevens de eerste waarnemingen die gedaan werden tijdens de waarnemingsperiode. De 7 waarnemingen lagen dit keer niet geclusterd maar regelmatig verspreid over de gehele waarnemingsperiode.

- **Onderzoek naar verblijfslocaties**

Het tweede onderdeel van het veldonderzoek richtte zich dit jaar wederom op de mogelijke aanwezigheid van vaste verblijfslocaties. Dit betrof allereerst de mogelijke aanwezigheid van kraamkolonies, zomerkolonies of winterverblijfsplaatsen van vleermuizen. De waarnemingen in augustus dit jaar zouden daarnaast zeer waarschijnlijk wederom informatie opleveren over paarterritoria.

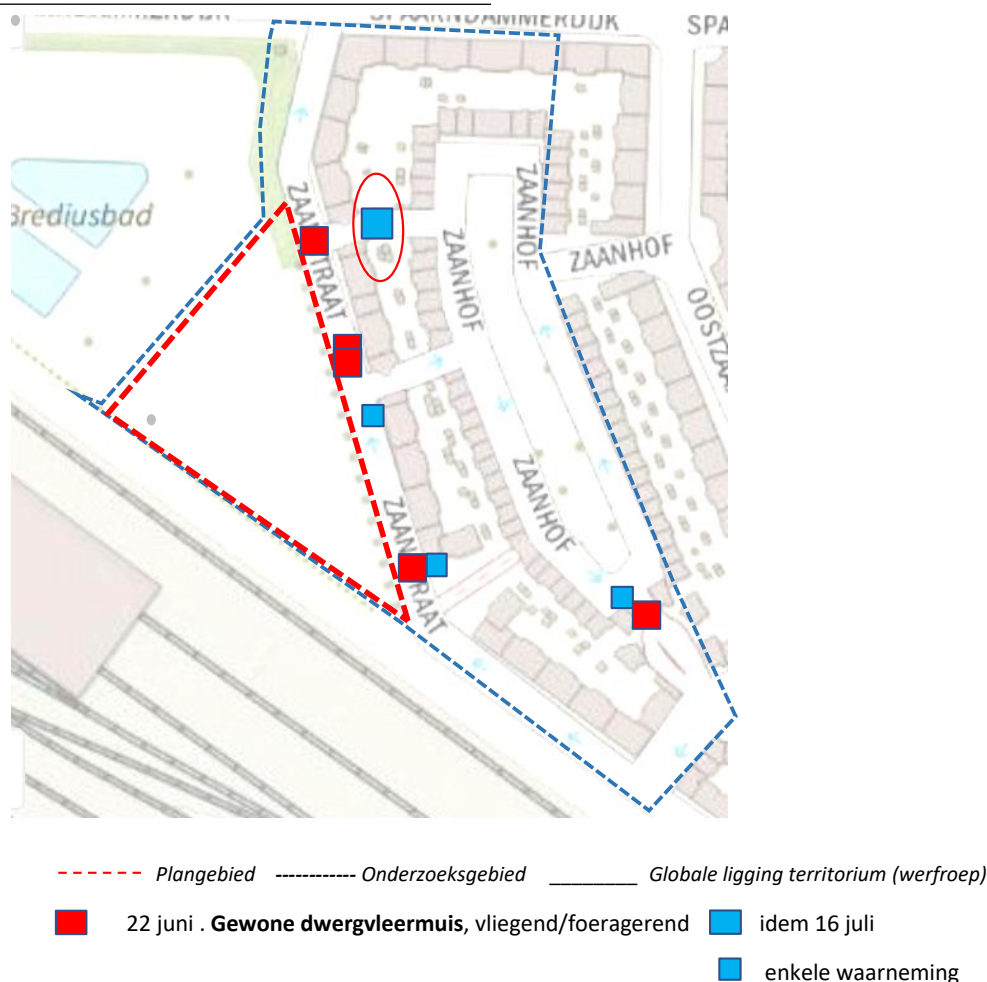
22 juni *Tijd: 0:20 - 02:05. Temp. (start) 15 °C, onbewolkt, wind: 0-1 Bft.*

Er werden door twee onderzoekers weer meerdere “ronden” door het onderzoeksgebied gelopen. Er werden hierbij geen waarnemingen gedaan die wezen op de aanwezigheid van een kolonieverblijfplaats (“inzwermdende” exemplaren). Uitsluitend de Gewone dwergvleermuis werd waargenomen, maar het aantal waarnemingen was beperkt. Waarbij tijdens de inventarisatieronden er min of meer vaste locaties waren waar deze individuele exemplaren waargenomen werden. Deze locaties, waar een Gewone vleermuis bij meerdere ronden werd waargenomen, staan op kaart aangegeven (fig.7). Opvallend was dat er vrijwel geen waarnemingen van vleermuizen werden gedaan op het Zaanhof.

Meestal betrof de waarneming een enkel exemplaar, op een locatie aan de Zaanstraat werden kort 2 exemplaren gelijktijdig dicht bijeen waargenomen.

16 juli *Tijd: 04:00 - 05:35. Temp. (start) 13 °C, half bewolkt, licht nevelig, wind: 0 Bft.*

Er werden door twee onderzoeker meerdere ronden door het onderzoeksgebied gelopen. Er werden uitsluitend waarnemingen gedaan van de Gewone dwergvleermuis. Het aantal waarnemingen was beperkt. Er was slechts één locatie waar bij de meerdere inventarisatieronden een Gewone dwergvleermuis voor langere tijd aanwezig was. Dit betrof de meest noordelijke doorgang van de Zaanstraat naar het Zaanhof. Dit exemplaar kon bij de laatste ronde ook visueel worden waargenomen. Daarbij vloog het dier in de binnentuinen tussen de twee huizenblokken, zowel ten noorden als ten zuiden van de doorgang. Uiteindelijk verdween het uit zicht, waarschijnlijk naar een onbekende verblijfplaats in de gebouwen. In ieder geval naar een locatie die verderaf gelegen was, dan zichtbaar was vanaf de waarnemingslocaties (openbare doorgang). Bij de eerste ronde was van dit exemplaar op deze locatie ook een werfroep waarneembaar geweest. Andere waarnemingen van een voor langere tijd aanwezige Gewone dwergvleermuis tijdens één van de ronden werden gedaan in de Zaanstraat en de zuidelijke doorgang van het Zaanhof. Dit betrof de locaties waar bij het eerder bezoek (22 juni) eveneens meerdere waarnemingen van een daar rondvliegende Gewone dwergvleermuis werden gedaan.

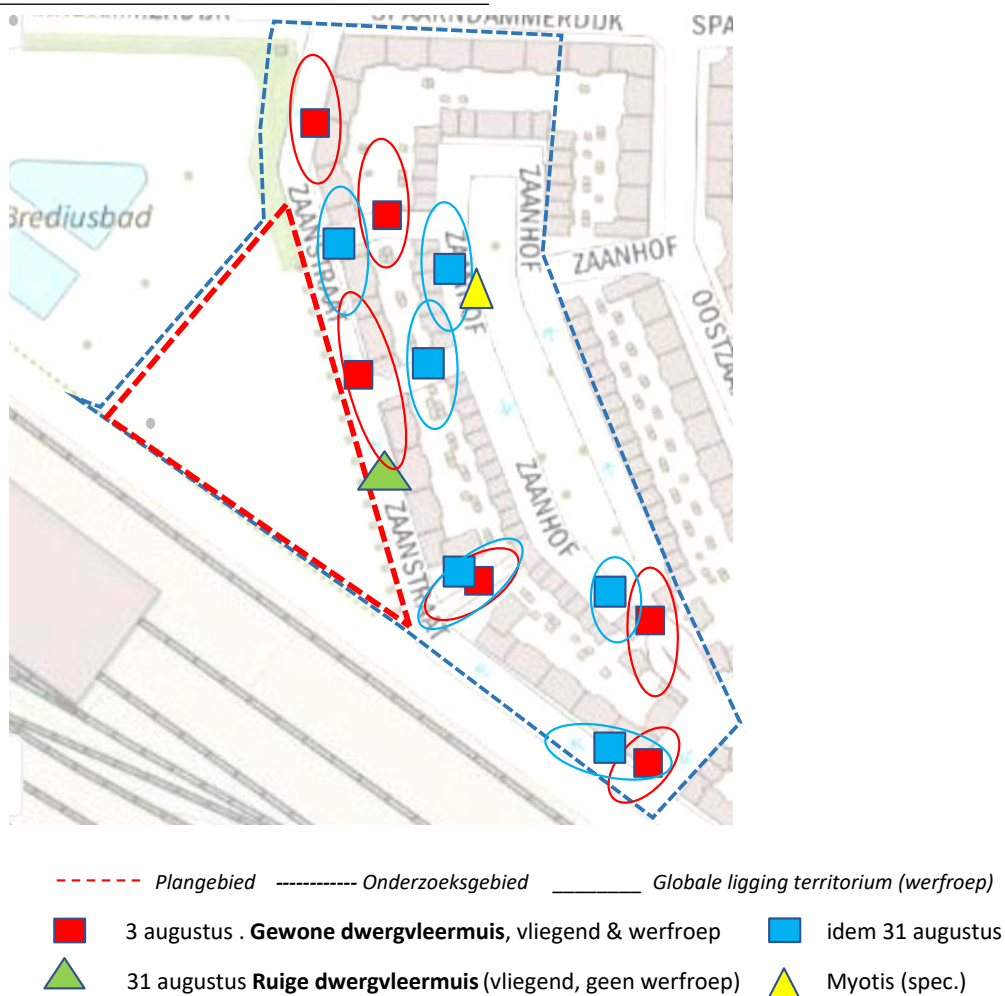

Figuur 7. Overzicht van de belangrijkste waarnemingen voorjaar-zomer 2019

3 augustus Tijd: 00:05 - 01:55. Temp. (start) 17° C, onbewolkt, wind: 0-1 Bft.

Het primaire onderzoeksdoel van deze waarnemingsnacht was de controle op mogelijk aanwezig winterverblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis. Er werden tijdens het onderzoek geen inzwerpende dieren waargenomen die op de aanwezigheid van een dergelijke verblijfplaats zouden kunnen duiden. Er werden op diverse plaatsen, verdeeld over het gehele onderzoeksgebied, waarnemingen gedaan van gewone dwergvleermuizen. Dit betrof korte waarnemingen van overvliegende exemplaren. Daarnaast waren waarnemingen van exemplaren die plaatsgebonden waren. Dit betrof mannelijke dieren die op deze locatie ook - bij herhaling - werfroepen lieten horen. Deze zijn op kaart weergegeven (Fig. 8).

Rond 1:50 werd Bij de planlocatie in de Zaanstaat voor latere verificatie met behulp van een sonogram een opname gemaakt van twee gelijktijdig aanwezige Gewone dwergvleermuizen. In dit sonogram bleek naast kenmerkende echolocatie van twee exemplaren van de Gewone dwergvleermuis, ook een andere echolocatiepuls aanwezig. De puls was merkwaardig genoeg eenmalig opgenomen, maar wel zeer duidelijk. De vorm en frequentie van deze puls komt sterk overeen met de echolocatie van de Tweekleurig vleermuis (*Vespertilio murinus*). Merkwaardig genoeg kon, ondanks dat dit een zeer krachtige puls was, geen andere puls op deze frequentie meer worden gevonden op de opname. Het bleef hiermee een wat onduidelijke waarneming. Andere vleermuissoorten werden niet waargenomen.

Figuur 8. Overzicht van de belangrijkste waarnemingen nazomer 2019

31 augustus Tijd: 00:15- 01 55. Temp. (start) 16 °C, half bewolkt, wind: 2-3 Bft.

Er werd deze onderzoeksperiode naast de Gewone dwergvleermuis ook een tweede en derde soort waargenomen. In beide gevallen ging het om een eenmalige korte waarneming. Eén waarneming betrof het een Ruige dwergvleermuis. de tweede waarneming was een korte waarneming van een soort uit het geslacht Myotis. Waarschijnlijk betrof het een Baardvleermuis (*Myotis mystacinus*) of een Brandt's vleermuis (*Myotis brandtii*), het sonogram kon/kan hierover geen uitsluitsel geven. Er werden geen waarnemingen gedaan van zogeheten "zwermende" vleermuizen. Waarnemingen van plaatsgebonden exemplaren van de Gewone dwergvleermuis betroffen wederom mannelijke dieren die een werfroep ten gehore brachten tijdens hun vlucht. In figuur 8 zijn de locaties hiervan weergegeven.

6.1.4 Conclusie aanvullend vleermuisonderzoek

Verblijfslocaties

Op de planlocatie zelf zijn geen verblijfslocaties aanwezig van vleermuizen. Vaste verblijfplaatsen zijn wel aanwezig in en nabij de aangrenzende huizenblokken van de Zaanstraat, Zaanhof en Hembrugstraat. Hier zijn meerdere paarlocaties aanwezig van de Gewone dwergvleermuis. Dit betekent dat deze dieren gedurende een groot deel van het jaar hier aanwezig zijn en ook een dagrustplaats hebben in deze gebouwen. Een deel van de Zaanstraat - tegenover de planlocatie - maakte onderdeel uit van een paarterritorium. Op de planlocatie zelf werden geen waarnemingen

gedaan die er op zouden duiden dat dit deel een onderdeel vormt van een paarlocatie. Er werden geen waarnemingen gedaan die wijzen op de aanwezigheid van een kolonieverblijfplaats in of nabij Zaanstraat.

Vlieg- of migratieroute

Uit de onderzoeksresultaten kan worden afgeleid dat de zone langs het spoortalud, die beplant is met bomen en hoog opgaande struiken, door de Gewone dwergvleermuis gebruikt wordt als route om langs te vliegen van en naar foerageergebied. Op de waarnemingsdagen betrof dit geen grote aantallen. Er werden op beide avonden 7 exemplaren waargenomen die binnen de waarnemingsperiode van circa 2 uur vrijwel zeker langs deze zone vlogen. De mogelijkheid bestaat dat van deze 7 waarnemingen er één of meerdere betrekking hebben op één individu. Er werden namelijk zowel bewegingen van noord naar zuid als visa versa vastgesteld. De zone direct grenzend aan de boomzone langs het spoortalud op de planlocatie werd door één of meerdere exemplaren ook korte tijd gebruikt als foerageergebied. Er werden geen waarnemingen gedaan van exemplaren die voor langere tijd op het open middengedeelte - de feitelijke locatie van het gebouw - foerageerden.

Foto 3. De planlocatie vanaf het zuidelijke deel. Rechts is een doorgang naar het Zaanhof zichtbaar, (Foto 2016).

7 Effectbeoordeling

7.1 Inleiding

Er diende beoordeeld te worden of de aanwezigheid van het nieuwe gebouwcomplex negatieve gevolgen zou kunnen hebben op mogelijk aanwezige vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in de tegenover de planlocatie liggende panden aan de Zaanstraat. Tevens diende beoordeeld te worden of het verwijderen van groen aan de randzone negatieve effecten met zich mee zou kunnen brengen voor vleermuizen. Het mogelijke gebruik van de randzone als migratieroute door vleermuizen vormde hierbij een belangrijk onderzoeksdoel. In deze paragraaf worden de mogelijke effecten beschouwd op basis van de verkregen onderzoekresultaten.

7.2 Vaste verblijfplaatsen

Onder zogeheten vaste verblijfplaatsen worden verstaan locaties waar vleermuizen gedurende de dag in rust verblijven. Dit kan betrekking hebben op één of enkele individuen maar ook op verblijfplaatsen van tientallen of honderden individuen (kraamkolonies of winterverblijfplaatsen). Ook de zogenoemde paarterritoria van vleermuizen kennen in dit kader een wettelijke bescherming waarbij de functionaliteit behouden dient te blijven.

De resultaten van het onderzoek geven geen aanleiding te veronderstellen dat zich een kolonieverblijfplaats bevindt in de gebouwen tegenover de planlocatie. Dit vormt een belangrijk onderzoeksresultaat. De mogelijkheid dat door de fysieke aanwezigheid van een hoog gebouwencomplex deze kolonieverblijfplaats zou kunnen verstoren, met name door verstoring van een aanvliegroute, kan hiermee worden uitgesloten.

De Zaanstraat maakt voor waarschijnlijk 2 exemplaren van de Gewone dwergvleermuis onderdeel uit van een paarterritorium. Duidelijk was dat deze zich niet uitstreckte over de feitelijke planlocatie. Er zijn waarnemingen verkregen die sterk doen vermoeden dat voor deze exemplaren tevens de binnentuinen, gelegen tussen het gebouwenblok tussen de Zaanstraat en het Zaanhof, onderdeel uitmaken van het paarterritorium en daarmee één geheel vormen. Deze tuinen zijn wind luw en voor de Gewone dwergvleermuis daarmee zeer geschikt als locatie voor een territorium. De verwachting is niet dat door de plaatsing van het gebouwencomplex er een negatief effect optreedt voor deze vleermuizen. De open ruimte in de Zaanstraat waar deze vleermuizen werden waargenomen blijft aanwezig. De ruimte tussen de gebouwen aan weerszijde van de Zaanstraat zal, mits er geen fellere en hoge buitenverlichting wordt aangebracht, daarmee nog steeds onderdeel kunnen zijn van de hier aangetroffen paarterritoria.

7.3 Vlieg- of migratieroute

De onderzoeksresultaten wijzen op het gebruik van de groenzone - aan de zuidwestrand van de planlocatie langs het spooreplacement - als vlieg- of migratieroute voor de Gewone dwergvleermuis. Tijdens de waarnemingsdagen ging het hierbij niet om grote aantallen van deze soort. Het aantal dieren dat in twee uur langs deze zone passeerde was circa zeven tot negen. De verwachting is niet dat gedurende de gehele donkerperiode het aantal afzonderlijke individuen dat hier passeert per tijdseenheid veel hoger ligt. Het tijdstip waarop het onderzoek werd uitgevoerd zou normaliter de drukste periode moeten zijn bij gebruik; namelijk dieren die van de verblijfplaats naar foerageergebieden trekken. De waarnemingen werden gedaan op twee dagen, waarvan er zeker één in de kraamperiode lag. In deze laatst genoemde periode moeten vrouwtjes over voldoende kwalitatief goede foerageerplekken kunnen beschikken om jongen afdoende te kunnen zogen. Het aantal dieren dat de zone tijdens de waarnemingsnachten passeerde doet niet vermoeden dat deze zone voor een aanwezige kolonie in de - wijdere - omgeving een belangrijke vliegroute was. Voor een

eventueel aanwezige kolonie vormt deze route in theorie wel één van de routes naar verderaf gelegen foerageergebied. Maar, er zijn in de bredere omgeving meerdere groene potentieel goede foerageerlocaties aanwezig voor vleermuizen, waarvoor de onderzochte groenstrook niet hoeft te worden gepasseerd. Hoewel het speculatief blijft, lijkt het aannemelijker dat de hier onderzochte groenstrook niet gebruikt werd door vleermuizen afkomstig van een (kraam)kolonie, maar door exemplaren die een groot deel van het jaar individueel verblijven in de woonblokken van de Spaarndammerbuurt. Zoals de exemplaren van de Gewone dwergvleermuis die ook bij dit onderzoek in de aangrenzende bebouwde omgeving werden aangetroffen. Veelal wordt er door deze individuen van de Gewone dwergvleermuis na het uitvliegen 's avond eerst in de directe nabijheid van de verblijfslocatie gefoerageerd, om vervolgens naar andere - betere - foerageergebieden te vliegen.

Hoewel de resultaten dus niet wijzen op grote aantallen individuen die de zone passeren, en daarmee op een zeer belangrijke vlieg- of migratieroute, wordt deze wel door meerdere exemplaren van de Gewone dwergvleermuis gebruikt. Duidelijk is ook dat deze smalle zone een groene verbinding vormt tussen de zuidelijk van de planlocatie gelegen, langs het spoortracé lopende, groenstrook en de ten noorden van de planlocatie gelegen groenzones en groene gebieden (Brediusbad, beplanting langs Spaardammerdijk, het noordelijker gelegen volkstuinten complex en ook havens). Zowel de resultaten van het veldonderzoek, die aangeven dat deze route door vleermuizen daadwerkelijk gebruikt wordt, als deze (topografisch) verklaarbare reden voor het gebruik, duiden wel op een belang van de onderzochte groenstrook voor de Gewone dwergvleermuis.

De Gewone dwergvleermuis is een soort die zeer algemeen voorkomt in het stedelijk gebied. De soort is niet sterk lichtgevoelig en leeft zelfs in delen van de binnenstad waar groen schaars aanwezig is. De vraag die daarmee gesteld kan worden bij deze effectbeoordeling is: heeft deze soort de hier onderzochte smalle maar doorlopende groenzone daadwerkelijk nodig, of kunnen individuen van de soort in dit geval ook zonder noemenswaardig negatief effect een verharde, boom- en struik loze zone passeren. Met andere woorden: betreft het hier een "essentiële vliegroute". Deze vraag lijkt moeilijk te beantwoorden. De aanwezige doorlopende groenstrook zorgt in dit geval voor afscherming bij wind van het anders geheel open terrein. De inmiddels vrij dicht aaneengesloten groenzone vormt bovendien een afscherming voor de zeer felle hoge lampen die op het spooreplacement staan. Ook deze licht afschermde functie zou een belangrijke reden kunnen zijn dat vleermuizen voor deze route kiezen (zie foto 4). Uit de waarnemingen werd ook duidelijk dat de zone grenzend aan de bomen door de Gewone dwergvleermuis gebruikt werd als foerageerlocatie.

Resumerend: De onderzochte groenstrook wordt door een relatief gering aantal individuen van de Gewone dwergvleermuis gebruikt als vliegroute en deze kan daarbij - en passant - dienst doen als foerageerlocatie. Als de onderzochte groenzone verdwijnt, kan niet uitgesloten worden dat er een negatief effect zal optreden dat zich kan uiten in een vermindering van het aantal aanwezige exemplaren en paarterritoria van de Gewone dwergvleermuis in de aangrenzende Spaarndammerbuurt.

Foto 4. De planlocatie in de nacht, met op de achtergrond de bomen en struiken langs het spoortalud en de fel uitstralende lampen op het spoorwegemplacement.

7.4 Conclusie

Directe negatieve effecten op vaste verblijfplaatsen van vleermuizen doen zich niet voor als gevolg van de voorgenomen bouw van een wooncomplex op de planlocatie. Niet uit te sluiten is dat bij het verdwijnen van de groenstrook direct langs het spoortalud, aan de zuidwestgrens van het plangebied, er negatieve gevolgen optreden voor de Gewone dwergvleermuis. De mogelijkheid bestaat dat het verdwijnen van de groenstrook - indirect - een negatief heeft op het aantal aanwezige Gewone dwergvleermuizen (paarterritoria) in de aangrenzende Spaarndammerbuurt.

8 Conclusie natuurwet- en regelgeving

8.1.1 Wet natuurbescherming

Een negatief effect op de Gewone dwergvleermuis is niet uit te sluiten indien de groenzone langs het spoor door kap geen doorgaande verbinding meer zal vormen tussen de zuidelijk van de planlocatie gelegen groenstrook en de noordelijk van de planlocatie gelegen groene zones. Indien deze zone dusdanig wordt aangetast dat het zijn functionaliteit als vliegroute voor vleermuizen verliest, is een aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Als in dat geval een ontheffing verkregen wordt, dient er rekening mee te worden gehouden dat als voorwaarde kan worden opgenomen dat voor een alternatieve vlieg- of migratieroute dient te worden gezorgd (behoud aaneensluiting groengebieden), waarbij bovendien in de tijd geen hiaat in de functionaliteit mag optreden.

9 Aanvullend advies

In het kader van de natuurwetgeving

- Als in het kader van de wetgeving van de natuurwetgeving gekozen wordt voor behoud van de groenzone langs het spoortracé, dient de functionaliteit van de zone in de periode waarin vleermuizen zeer actief zijn (maart – november) continu gewaarborgd te zijn. Nieuwe aanplant om te voorkomen dat de zone zijn functionaliteit - afscherming wind & licht - verliest kan hierbij noodzakelijk zijn. Eventueel dient tijdelijk met schermen te worden gewerkt.
- Indien bouwwerkzaamheden op het terrein plaatsvinden dient er bij behoud rekening mee te worden gehouden deze zone te beschermen tegen fel uitstralende verlichting (bouwlampen). Te sterke verlichting kan bij fysiek behoud van de zone de functionaliteit ervan voor vleermuizen sterk verminderen.
- Ook nieuwe staatverlichting dient bij behoud op een in dit kader verantwoorde wijze geplaatst te worden. Het is aan te bevelen een ecologisch werkprotocol te hanteren tijdens de bouw- en richtingswerkzaamheden, en/of een hiertoe deskundig ecooloog te betrekken.

Overig advies

- Vanuit een breder ecologische perspectief wordt - los van de wettelijke consequenties - geadviseerd de verbindende groenzone langs het spoor te behouden. Dit komt meerdere faunasoorten ten goede. Uitgaande van de voorgenomen plannen zal dit wellicht niet geheel mogelijk zijn in de huidige vorm maar mogelijk wel in een aangepaste vorm, waarbij hernieuwde aanplant kan worden toegepast. Aanplant met inheemse soorten bomen en struiken heeft hierbij sterk de voorkeur.
- De waarnemingen van paarterritoria van de Gewone dwergvleermuis in de Zaanstraat en de tussen de woonblokken gelegen binnentuinen, doen vermoeden deze vleermuizen mogelijk gebruik maken van de doorgangen (poorten) die hier aanwezig zijn. Dit zou er voor pleiten de inrichting van de doorgangen (poorten) van het nieuwe gebouwencomplex hiervoor eveneens geschikt voor te maken. Bijvoorbeeld, door het boven deel van de doorgang niet te verlichten. Dit zou de binnentuin van het complex dan geschikter kunnen maken als leefgebied voor deze soort.
- Het wordt aanbevolen het nieuwe gebouwencomplex te voorzien van een aantal vleermuis verblijflaties in de vorm van inbouwkasten.

10 Literatuur/Bronnen

- Bestemmingsplan Brediuslocatie 2019. Gemeente Amsterdam
- Swaan, A.H. 2016. Natuurtoets Ruimtelijke Ontwikkeling Bredius (incl. addendum 2017). AFO-rapport 01/286.
- Vleermuisprotocol 2017. Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2017.

Bijlage : Foto-impressie planlocatie & directe omgeving

Foto 1. Deels door het groeiende Hazelaar op de grens van de planlocatie met het spooreplacement.

Foto 2. Het Brediusbad. Foto richting de noordwestgrens van dit buitenbad met de planlocatie: geschikt foerageergebied voor vleermuizen.

Foto 3. Groenstrook langs de Spaarndammerdijk en de noordgrens van het Brediusbad.

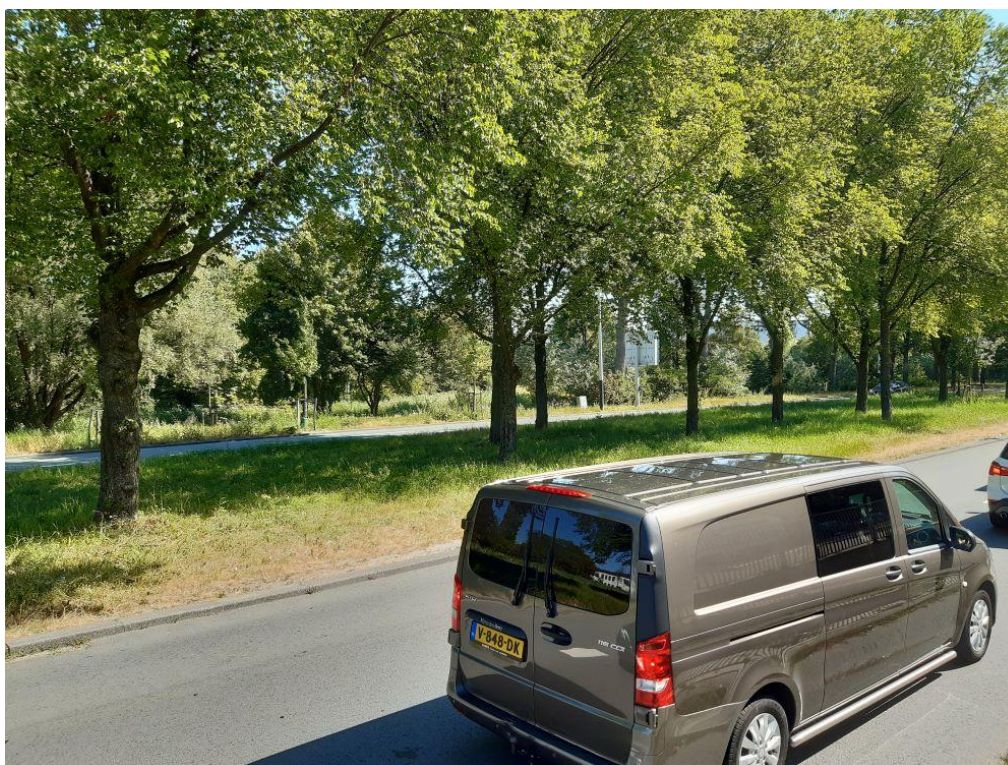

Foto 4. Spaarndammerdijk; de middenberm en de berm aan de noordzijde vormen eveneens een(doorlopende) groenzone en daarmee tevens geschikt foerageergebied voor vleermuizen.